

Prunus serrulata 'Shôgetsu' heeft een parasolvormige kroon. Het blad loopt in het voorjaar roodbruin uit om vervolgens naar groen te verkleuren.

Kersenbloesems in Keukenhof

De 800.000 bezoekers die Keukenhof jaarlijks trekt, komen vooral voor de bolgewassen, maar er is meer. Enkele jaren geleden is de Stichting Keukenhof begonnen met het opbouwen van een fantastische collectie Japanse kersen.

Tekst Bert Maes met dank aan Wybe Kuitert | Beeld Bert Maes en Emma van den Dool

Ook het blad van *Prunus serrulata* 'Kanzan' loopt roodbruin uit. Deze gevuldbloemige cultivar is een van de bekendste Japanse kersen.

Prunus serrulata 'Ukon' is een van de eerste in Europa geïntroduceerde Japanse kersen.

Prunus serrulata 'Ichiyoi' is een variant van de Oshima-kers, een eilandvorm van *Prunus serrulata*.

Prunus serrulata 'Taihaku' was in Japan verdwenen, maar is daar via Europa geïntroduceerd.

Japanse kersen zijn uitstekende bomen voor Keukenhof, want de bloeitijd valt samen met die van de tulpen en andere bolgewassen. Daarbij trekt Keukenhof veel Japanse bezoekers, voor wie de bomen een speciale betekenis hebben en stonden er al enkele mooie exemplaren.

Professor Wybe Kuitert, onder meer specialist in Japanse tuinen en Japanse kersen zet zich sinds 2008 in voor de kersencollectie, de wetenschappelijke onderbouwing, verzamelen, kweken, database en collectiebeheer. Voor dit artikel is ruimschoots gebruik gemaakt van zijn meesterwerk over de Japanse kersen: *Japanese Flowering Cherries* (1999, Portland, Oregon).

Voor wie een goed idee wil hebben van de grote variatie aan Japanse kersen is een bezoek aan Keukenhof een aanrader. Juist in de lenteperiode als Keukenhof

opengesteld is en de vele kwekers hun nieuwste bolgewassen tonen, staat daar een kostelijke collectie aan Japanse kersen verspreid over het hele park te pronken.

Als de tuin net rond 20 maart geopend is, zijn een aantal kersen nog in de knop of gaan net ontluiken: op zich al de moeite waard om ze te zien. In april en mei zijn verschillende soorten vol in bloei en is het beeld weer heel anders.

Prunus serrulata

Japanse kersen zijn eigenlijk nog maar kort geleden in Europa gekomen, de meeste pas eind 19e eeuw en begin 20e eeuw. Een enkele kers dateert uit de eerste helft van de 19e eeuw dankzij de botanicus Von Siebold, die als arts van de VOC in Japan was, en een grote belang-

stelling voor de botanie had. Zo'n vroege kers uit 1830 is 'Ukon', uit de groep van *serrulata*-kersen, en op Keukenhof te zien. Het is een wat curieuze kers met dubbele, groenachtig gele bloemen, die op enige afstand al opvalt.

De soort *Prunus serrulata* ofwel de 'Japanse bergkers' vormt de grootste groep van Japanse kersen. Het zijn over het algemeen lage bomen of struiken met enkele uitschieters tot 20 m. Deze kerssoort komt behalve in Japan ook in China en Korea voor. Hij is van nature een bergbewoner, maar er is ook een zeer variabele eilandvorm, de 'Oshima-kers'.

In Keukenhof is een groot aantal *serrulata*-kersen te vinden. *Prunus 'Ichyo'*, met de typische, breed spreidende kroonvorm van de 'Oshima-kers, heeft lichtroze bloemen en behoort tot de jongere aanwinsten. Zoals meer Japanse kersen

>

Een fraai oud exemplaar van de witbloeiende *Prunus serrulata* 'Shirotae'.

De vroeg bloeiende *Prunus subhirtella* 'Fukubana' heeft halfgevulde roze bloemen.

Prunus yedoensis 'Ivensii' heeft enkelvoudige bloemen en bloeit voordat het blad verschijnt.

zijn de bloemen vaak dieproze tot rood in de knop en worden bij het ontkiemen steeds lichter van kleur. De vrij zeldzame, uitbundig bloeiende soort is in het begin van de 20e eeuw naar Europa gekomen.

In Japan wordt de bloesem van de vormen van de 'Oshima-kers' gezouten en verwerkt tot een warme drank met een delicate kersengeur. U kunt het zelf uitproberen met bloemen van de 'Amanogawa' een steil fastigiante mutant van de breed uitgroeiende Oshima-kers.

Prunus serrulata 'Shôgetsu' heeft zeer lichtroze tot witte bloemen met gekartelde rand en hoort ook tot deze groep. De bladeren zijn aanvankelijk mooi roodbruin en worden geleidelijk groen. Ook dat verschijnsel komt bij meerdere cultuurvariëteiten voor. De boomkroon is parasolachtig van vorm. 'Shôgetsu' behoort in Japan tot de oude soorten en is eind 19e eeuw naar Europa gekomen.

Merkwaardige geschiedenis

Prunus serrulata 'Taihaku' heeft witte tot lichtroze en vrij grote bloemen. De bladeren zijn aanvankelijk bruin. 'Taihaku' heeft een merkwaardige geschiedenis. Deze kers was in Japan verdwenen, maar bij toeval eerder, rond 1900, in Engeland terechtgekomen. In 1932 is 'Taihaku' opnieuw in Japan geïntroduceerd. Hieruit blijkt het grote belang van collecties van oudere en historisch waardevolle cultuurvariëteiten.

Van de cultuurvariëteit 'Jo-nioi' staan er op Keukenhof een paar prachtige grote en breed uitgroeiende exemplaren, heerlijk geurend, vandaar de naam 'Jo-nioi' die 'intens geurend' betekent. De kers is rijk witbloeiend en heeft een wat vlak uitgroeiende kroon. Hij is rond 1900 in Engeland voor het eerst geïntroduceerd.

Prunus 'Taki-nioi', letterlijk 'geurende waterval' is een vrij kleine boom met lichtroze en gekartelde bloemblaadjes. Het is zowel in Europa als in Japan een zeldzame Japanse kers, maar op Keukenhof schitterend te zien. Hij is begin 20e eeuw in Europa gekomen.

Prunus 'Shirotae' is een uitbundig sneeuwwit bloeiende kers met een parasolachtige kroon. Rond 1900 is deze Japanse kers in Europa ingevoerd. De be-

Prunus serrulata 'Jo-nioi' heeft geurende witte bloemen.

kendste en wellicht meest populaire Japans kers is 'Kanzan' ook wel 'Kwanzan' genoemd. De bloemen zijn donkerroze en dicht gevuld. Het is een oude Japanse kers, maar pas begin van de 20e eeuw in Europa bekend geworden. De bladeren lopen bruin uit en worden al snel groen.

Prunus subhirtella

Een aparte groep van kersen vormt *Prunus subhirtella*. Verondersteld wordt wel dat het in feite om een hybride gaat van *Prunus incisa* en *Prunus pendula* f. *ascendens*. De cultivars 'Autumnalis' en 'Autumnalis Rosea' bloeien vaak al in december en bloeien lang door tot in april.

Deze kers is pas laat in Europa bekend geworden en via de Verenigde Staten (1894) in 1900 in Engeland ingevoerd. Het is een gewilde kers in plantsoenen en parken, juist vanwege de uitzonderlijk

vroege bloei. Op Keukenhof staan een paar vrij grote preeelvormende *subhirtella*, P.s. 'Pendula', met afhangende takken. Van de halfgevulde donkerroze cultivar 'Fukubana' staan er bomen die in 2009 zijn geplant.

Prunus incisa is een aparte soort, die in het wild op de hellingen van het Fuji-gebergte in Japan voorkomt. De naam is ontleend aan de dubbelgezaagde bladeren. De bladeren zijn behaard. De bloemen zijn lichtroze. De takken zijn veelal overhangend. In 1910 is *Prunus incisa* in Engeland ingevoerd.

Prunus pendula, de treur-lentekers, is volgens de naamlijst houtige gewassen een aparte soort, maar wordt ook wel als een variëteit van *Prunus subhirtella* beschouwd. Deze boom komt inheems in het wild in heel Japan met uitzondering van het uiterste noorden voor, zowel in treurende als rechtopgaande vorm. Von

Siebold introduceerde de kers in 1862 in Nederland. Het is een preeelvormige kers, de helder wit bloeiende cultivar 'Ascendens' is in Keukenhof te zien.

Tenslotte noemen we *Prunus x yedoensis*. Deze kers is een kruising van *Prunus pendula* f. *ascendens* en *Prunus serrulata* var. *speciosa*. De enkelvoudige bloemen kunnen variëren van wit tot lichtroze. Het is voor Japanse begrippen een vrij moderne kers, gekweekt in 1869. Begin 20e eeuw kwam de kers via de VS naar Europa. Hij bloeit voordat het blad uitloopt, in grote, roze wolken.

Deze korte bloemlezing mag wellicht een extra stimulans zijn om Keukenhof nog eens te bezoeken en van de fantastische wereld van de Japanse kersen te genieten. Maar vergeet daarbij beslist ook de rijkdom aan de in alle kleuren bloeiende bolgewassen niet. <